

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

UGENS OVERSKRIFTER

Dissing

[KONTAKT] På lørdag afsluttes litteraturfest.nu med en koncert med Dissing, Dissing, Las & Dissing på Flensborghus.

Læs mere på KONTAKT side 2

? og svar

[KONTAKT] Mindretalsrådet har spurgt nogle partier, der ved valget søndag (atter) vil ind i forbundsdagen (foto: Dtsch. Bundestag/ Julia Nowak-Katz), hvordan de står mindretalspolitisk.

Læs mere på KONTAKT side 3

Fem skarpe

KIRKESIDENS redaktion har interviewet den nye biskop Marianne Christiansen i Haderslev.

Læs mere på KONTAKT side 4

Fokus på SSW

[KONTAKT] SSW, mindretallet og forfatningsdomstolen har været i fokus i nogle dage – og i lørdags var bl.a. partiformand Flemming Meyer (foto) til SSW-landsmøde.

Læs mere på KONTAKT side 5

LANDSFORFATNINGSDOMSTOLEN

SSW og mindretallet klarede frisag

[KONTAKT] Landsforfatningsdomstolen i Slesvig bekræftede i sin dom af 13.9., at der eksisterer et danske mindretal i Sydslesvig, og at SSW er det danske mindretals parti.

Begge selvfølgheder havde ungdomskonservative sat spørgsmålstegn ved, da de i sin tid indgav klage på baggrund af SSWs tre mandater i landdagen, fritagelsen for 5% spærregrensen og regeringsdeltagelsen med SPD og De Grønne.

Retten afviste indsigelserne generelt enstemmigt men i enkelte punkter med et flertal på 4 af 7 stemmer og anerkendte udtrykkeligt landdagens afvisning af indsigelserne mod landdagsvalg-resultatet sidste år.

Forfatningsretten understregede, at SSW er mindretallets parti, selv om det – nødvendigvis som politisk parti – tager stilling til alle politiske emner i Slesvig-Holsten, en forpligtelse over for SSWs vælgere, og naturligvis kan gå i regering.

Spærregrensen på 5% er p.t. ikke forfatningsstridig, selv om den begrænser chanceligheden og valgretligheden, sagde domstolen, og dermed er SSWs fritagelse fra spærregrensen heller ikke forfatningsstridig, ikke mindst fordi delstatens forfatning

garanterer beskyttelse af og støtte til mindretallet.

Delstaten er også forpligtet i henhold til de aftaler, forbundsrepublikken er indgået på det mindretalspolitiske område, bl.a. Bonn-København erklæringerne af 1955 og Europarådets rammekonvention til beskyttelse af regional- og mindretalssprog.

Mindretalsbeskyttelsen er et forfatningsgode af karat, sagde forfatningsdomstolen, der mente, at et enkelt SSW-grundmandat ville stride mod det såkaldte pluralitetsprincip og heller ikke ville genspejle mindretallets politiske vilje.

Også en begrænsning af SSWs fritagelse for 5% spærregrensen til det geografisk begrænsede Sydslesvig så retten ikke for værende formålstjenligt; og domstolen ser sin opfattelse bekræftet i, at også forbundsvalgretten ikke begrænser nationale mindretals fritagelse til snævre geografiske områder.

SSW's såkaldte strukturelle handicap ved kun at opstille med egne kandidater i Sydslesvig, udlignes heller ikke ved, at alle vælgerne i hele Slesvig-Holsten har mulighed for at stemme på SSW. Det sker på baggrund af 2-stemmer-valgretten i delstaten, og

den kan ikke relativiseres.

I et mindretalsvotum fra 3 dommere i panelet lød, at disse meget vel mener, at når SSW nu er fritaget for spærregrensen, så må et grundmandat, så længe der er stemmer til det, være nok til at gengive det danske mindretals politiske opfattelse, men de tre var altså i mindretal i det 7 mand/ kvinder store panel af forfatningsdommere.

Retten afgørelse kan ikke kæres til en højere instans i Tyskland men eventuelt i Europa.

Dommen blev modtaget med glæde i landsregeringen, der nu ikke mere risikerer at miste sit parlamentariske flertal, på SSWs landsmøde dagen efter, i det danske mindretal i almindelighed, i det tyske mindretal i Sønderjylland og det politiske rum i Kiel, Berlin og Danmark – dog naturligvis med modifikationer hos dem, der klagede.

Mere på KONTAKT side 5

LITTERATURFEST.NU

Steve Sem-Sandberg.

Kim Leine.

Rosa Liksom.

Hallgrímur Helgason.

Sem-Sandberg og et scoop

[KONTAKT] For et par år siden kunne man ikke komme ind i en boghandel uden at få øje på stabler af bogen "De fattige i Łódź". Anmelderne strømmede over med roser til den svenske forfatter Steve Sem-Sandberg, som havde skrevet en fremragende dokumentarroman om den jødiske ghetto i den polske by Łódź. Romanen hører så absolut til blandt de bøger, som man bør læse.

På baggrund af det unikke, historiske dokument Ghettokrønningen, der består af noter og optegnelser fra medarbejdere i ghettoens arkiv (over 3000 sider), har han skrevet en roman, der handler om kunsten at overleve, om livet og ligeså vel døden for jøderne i den polske ghetto. "De fattige i Łódź" beskriver tilværelsen for de ca. 250.000 polske jøder, der var spærret inde i en

lukket bydel.

Mød forfatteren på litteraturfest.nu, hvor han taler om "De fattige i Łódź", fredag den 20.9. i Bundsens kapel i Flensborg kl. 19.

MØD GULDAGER

Den danske forfatter Katrine Marie Guldager, Køge, som har høstet anmelderroser for sin familietrilogi "Ulven", "Lille hjerte" og "Den ny tid", kan høres på denne uges litteraturfestival. Læg vejen forbi Dansk Centralbibliotek og hør hende fortælle om romanerne fredag den 20.9. kl. 15.

FESTIVAL-AFSLUTNING

Kim Leine (Danmark), Rosa Liksom (Finland) og Hallgrímur Helgason (Island). Det er lidt af et scoop, at Nordisk Informationskontor ved lit-

teraturfestivalens afslutnings-arrangement lørdag den 21.9. kl. 14.30 på Dansk Centralbibliotek i Flensborg kan præsentere tre forfattere, som i år er nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris. De tre fortæller hver især om eget forfatterskab og sammen diskuterer betydningen af at være nomineret til denne fornemme pris. Alle forfattere taler dansk / skandinavisk.

I pausen serveres kaffe og kage. Lørdagen afsluttes med koncert ved Dissing, Dissing, Las & Dissing på Flensborghus kl. 20. Billetter: www.billetnet.dk eller ved indgangen.

LEDER

Der ER et dansk mindretal

[KONTAKT] Hvis vi vil noget med vores foreningsliv og kulturarbejde for sydslesvigske mennesker, hvis arbejdet skal bære frugt og få betydning for den enkeltes engagement og livskvalitet også i dialogen med det danske folk og den tyske nabo, så må foreningsarbejdet bæres af et solidt fundament, der ikke underspiller det danske, slækker på sprogbevidstheden for at lade multikulti være enerådende.

Også i vores foreningsliv og kulturtilbud skal vi være åbne for dialog og samarbejde, men dialog og samarbejde må skabes ud fra ligeværdighed og anerkendelse af selvstændige og væsentlige værdinormer indenfor sprog og kultur – for os det danske livsgrundlag levet i en overvejende tysk hverdag. Måske er det det stærkeste argument for et stærkt og varieret foreningsliv, at dansk væren, sprog og socialt nærvær overvejende må leves i forenings-sammenhæng; en erkendelse, der forpligter os alle til at give foreningslivet en stærk dansk mindretals-stemme.

For der findes nu ifølge forfatningsdomstolens afgørelse sidste uge i Slesvig et dansk mindretal i

Sydslesvig, hvilket konservative brushaner ellers havde betvivlet. Argumentet fra enkelte klager mod valgresultatet til seneste landdagsvalg var ellers, der findes ikke et dansk mindretal, ergo er SSWs fritagelse for 5% spærregrensen ugyldig.

Dommerne erkendte naturligvis, at der er et dansk mindretal i Sydslesvig – og begrundede det bl.a. med at Sydslesvigsk Forening garanterer et rigt dansk kulturtilbud, at skoleforeningen driver danske skoler, og at der findes en dansksproget avis. Et stærkt og varieret dansk kultur- og foreningsliv, som SSF står for – er selvfølgelig en solid garanti for, at mindretallet har ansigt og kontur også i flertalsøjne.

I øvrigt ville en dom, der gik SSW og mindretallet imod, have været en mindretalspolitisk katastrofe, idet den havde sat grænse-lands-freds-aftalerne Bonn-København erklæringerne ude af kraft. Nu driver vi ikke foreningsarbejde for at få ret ved en forfatningsdomstol, men argumentationen i dommen viser, at et synligt og aktivt mindretal også erkendes af flertalsbefolkningen.

Dieter Paul Küssner

RENDSBORG

[KONTAKT] Ældrefrokosten i Ejderhuset i Bydelsdorf torsdag sidste uge var en succes. 20 SSF-medlemmer havde taget imod tilbuddet og nød det veldækkede bord med lækre sager som f. eks. hjemmelavet marmelade og hjemmebagte horn. Der var enighed om, at den form for arrangementer bør gentages, og SSF-bestyrelsen i Rendsborg agter at invitere til frokost for de ældre én gang om måneden.

KIERKEGAARD

Ændrede datoer

[KONTAKT] For ikke at overlape andre arrangementer er datoerne for gennemgangen af Søren Kierkegaards »Kærlighedens Gerninger« ændret til: Mandag den 23. september kl. 19 på Dansk Centralbibliotek, onsdag den

6. november, tirsdag den 19. november, tirsdag den 3. december samt den 17. december kl. 19 i Helligåndskirkens menighedslokaler, Stuhsallé 17.

Jacob Ørsted

AKTIVITETSHUSET

Interessante tilbud

[KONTAKT] Aktivitetshuset i Nørregade/ Norderstrasse i Flensburg har en række interessante tilbud til alle: **SYSLEAFTEN** for håndarbejdsvidle v/ Melanie Christiansen og Sarah Keppler tirsdag 24.9. kl. 19-22. Ditte Koch, historiker ved Historiecenter Dybbøl, fortæller om 1864 og kvindernes rolle. Ingen tilmelding. Flere Sysleaftener 28.10. og 28.11. **GAMLE DIAS**

som lampe v/ Helge Bastiansen onsdag 25.9. kl. 17-19. Tilmelding. Gamle dias medbringes. **FILMKLUB** v/ Christian Prasno onsdag 25.9., 30.10., 27.11. og 18.12. kl. 19-22. Tilmelding. Filmklubben er et forum for entusiaster, der vil realisere film- eller videoprojekter. **DIGITALISER** dine dias v/ Søren Timm torsdag 26.9. kl. 18-19.30. Ingen tilmelding.

UGEN DER KOMMER

20. Litteraturfest.nu: Mød forfatteren Katrine Marie Guldager på **Flensburg** Bibliotek kl. 15
Litteraturfest.nu: "Spøgelser børster ikke tænder" – mørke fortællinger for 9-12 årige på **Flensburg** Bibliotek kl. 15

De danske menigheder i **Flensburg**: Spaghettigudstjeneste i Sct. Hans kl. 18
Eldreklubben **Flensburg-Duborg**: Hygge med snak, kaffe m.m. i Toosbüygade 7 kl. 15
Lyksborg UF: Fredagsklub på skolen kl. 18.30
Lyksborg UF: Generalforsamling på skolen kl. 18.30
De danske foreninger og institutioner i **Vanderup**: Fællesspisning og underholdning på skolen kl. 18.30
SSF **Rendsborg-Egernførde** amt: Efterårsfest i Ejderhuset kl. 19

21. SdU: Badminton-ungdomsstævne for U9, U11, U13, U15 og U17 i Schulzentrum, **Nibøl**
Litteraturfest.nu: Afslutning med forfatterne Hallgrímur Helgason, Kim Leine og Rosa Lixsom på **Flensburg** Bibliotek kl. 14.30
Litteraturfest.nu: Koncert med Dissing, Dissing, Las & Dissing på Flensborghus kl. 20
Ansgar menighed **Flensburg**: Koncert med "OBG Brassband" i kirken kl. 16
SSF: JL Productions opfører "Elvis" på **Slesvighus** kl. 20
Harreslev Kvindeforening: Musicalur til "Rocky" i Hamborg fra skolen kl. 9
SSF-distrikt **Kobbermølle**: Udflugt til Den gamle By i Århus fra p-pladsen kl. 9
SSF-distrikt **Holtenå**: Vandretur med Angelika Jones i Eidertal fra forsamlingshuset kl. 11
SSF-distrikt **Satrup-Havetoft**: Udflugt til Gottorp Slot i privatbiler fra "Freizeitanlage" i Havetoft kl. 13
SSF-distrikt **Treja-Hollingsted**: Lotto for børn på skolen kl. 14

22. **Valsbøl** pastorat: Høstudflugt til Asserballe kirke på Als fra Valsbølhus kl. 8.30
Slesvig SSF-distrikt Centrum-Nord: Nostalgisk håndarbejdsdag på Slesvighus kl. 10-16
SSF-distrikt **Bøglund**: Loppemarked ved forsamlingshuset kl. 10-17

23. De danske menigheder i **Flensburg**: Ændret dato: Gennemgang af Søren Kierkegaards "Kærlighedens Gerninger" på centralbiblioteket kl. 19
Flensburg SSF-distrikt Nord: Margretheklub i menighedshuset kl. 14
Flensburg SSF-distrikt Sct. Jørgen-Mørvig: Spil med kaffe og kager i Sct. Jørgens menighedshus kl. 17
Harreslev ældreklub: Kaffeur til Ulsnæs
SSF-distrikt **Jaruplund, Veding og Sankelmark**: Hygge på skolen kl. 19.30
SSW-distrikt **Sønderbrarup**: Åbent bestyrelsesmøde på skolen kl. 19

24. De danske menigheder i **Flensburg**: Babysalmesang i Harreslev Kirke kl. 10
Flensburg Kirkehøjskole, SSF og Flensburg Bibliotek: Religionshistoriker Jakob Skovgaard-Petersen om "Suriens trossamfund" på Flensburg Bibliotek kl. 19.30
Flensburg SSF-distrikt Nord: Morgenmad med Sejlklubben i Tønnsenhuset kl. 9
Harreslev Kvindeforening: DIP-party på skolen kl. 19.30
Skovlund Ældreklub: Lotto i forsamlingshuset kl. 15
SSF **Rendsborg-Egernførde** og **Gottorp** amter: Efterårsfest for seniorer med underholdning, festligt kaffe-bord og tombola i Hotel Waldschlößchen, Slesvig kl. 15
SSF-distrikt **Dannevirke**: Besigtigelsestur til Wohler fra Danevirkegården kl. 18
Slesvig SSF-distrikt Centrum-Nord: Hobby med nål og tråd på Slesvighus kl. 19.30
Aktive Kvinder **Slesvig**: Porcelænsmalning på Hiort Lorenzen-Skolen kl. 19

25. Borgerforeningen **Flensburg**: Foredrag med Renè Rasmussen om "Første Verdenskrig i musikken" kl. 19
Flensburg SSF-distrikt Nord: Besøg på værfet kl. 10.30
SSF **Flensburg amt**: Efterårsfest for ældre på Flensborghus kl. 14.30
Oksbøl kvindeforening: Møde i forsamlingshuset kl. 19
HKUF: Svømning-afdelingsmøde i svømmehallen kl. 18.30
HKUF: Fodbold-afdelingsmøde på skolen kl. 19
SSF-distrikt **Bøglund**: Senioreftermiddag i forsamlingshuset kl. 14.30
SSF-distrikt **Ravnkær**: Strikkecafe i forsamlingshuset kl. 15.30
SSF **Slesvig** Seniorklub: Spil i Ansgarsalen kl. 14

26. Ansgar menighed **Flensburg**: Aftensang med foredrag ved pastor Christoph Touche om den tyske kirkes struktur og dagligdag, i kirken kl. 17
SSF **Flensburg** by: Høstfest for de ældre på Flensborghus kl. 14.30
Flensburg SSF-distrikt Nord: Hygge med Renate i Spætteklubben kl. 14
HKUF: Håndbord-afdelingsmøde i "Zur Halbzeit" kl. 18.30
SSF-distrikt **Store Vi**: Bogbussen kommer til skolen kl. 10.45
SSF-distrikt **Egernførde**: Udflugt til Bornholm 26.-29.9.
SSF-distrikt **Damholm**: Hobby i forsamlingshuset kl. 15-17
Torsdagsklubben **Mårkær**: Møde hos Gertrud Jochimsen kl. 15

FLENSBORG NORD

Guldkonfirmation 29. september

[KONTAKT] Daværende præst Martin Kontni og hustru Annelise og også det tidligere skolelederpar i Kobbermølle, Bodo og Gisela Daetz har tilmeldt sig guldkonfirmationen for årtgangene 1963-64 i Flensburg Nord den 29. september - og glæder sig til gensynet med mange.

Lige nu har 45 tilmeldt sig, og den længst rejsende kommer fra Norge. I 1963-1964 blev der konfirmeret 84 piger og 96 drenge i kirkesalen på fritidshjemmet på Junkerhulvej og i kirkesalen på skolen i Kobbermølle. Guldkonfirmationen finder sted i Ansgar Kirke 29.9. kl. 10 med efterfølgende fest med stort dansk tagselv-bord i menighedshuset. Festtalere er Gerd Voss (1963) og

Helga Rogat (1964). De 22 konfirmander fra dengang, som vides at være døde, vil blive mindet. Tilmelding senest den 20. september ved indbetaling af 23 hhv. 28 euro pr. deltager (medlemmer af dansk kirke/ andre) på Ansgars Jubilæumskonto nr. 1040740 i Union Bank (BLZ 215 201 00).

Ønsker andre end guldkonfirmanderne og deres ægtefæller/ ledsagere at deltage i guldkonfirmationen, er de naturligvis velkomne, men da bedes tilmelding ske direkte på tlf. + 49 (0)461 43376 eller pkm@folkekirken.dk.

pkm

Guldkonfirmander til planlægning i juni. (Foto: privat)

BORGMESTERVALG I SLESVIG

Fem vil

[KONTAKT] Fra et særligt vælgermøde sidst i SIF-klubhuset, hvor fem engagerede kandidater efter ugers valgkamp og forsøg på at overbevise slesvigerne om, hvem de skal vælge som ny borgmester på søndag, diskuterede med informerede og engagerede medlemmer af det danske mindretal, dirigeret af ordstyrer Jan Bahr.

Johanna

F.h.: Frank Neubauer, Thorsten Dahl, Ronny Hardt, Ingo Harder, Arthur Christiansen og (stående) SSW-byråds-medlem Michael Ramm. (Foto: Hans-Jürgen og Uwe Braun)

BIBLIOTEKERNE

Lukket

[KONTAKT] Medarbejderne på Dansk Centralbibliotek tager på studietur. Udlånsstederne holder derfor lukket tirsdag, 24. september. Foredraget „Suriens trossamfund“ på Flensburg Bibliotek kl. 19.30 finder sted som planlagt. På grund af et internt møde mandag, 23. september lukker Slesvig Bibliotek allerede kl. 17.

DAN

Fuld fart-lørdag

[KONTAKT] Lørdag, 21. september afvikler DAN sæsonens første af fire fuld fart-lørdage med airtrack og redskaber på Gustav Johannsen-Skolen i Flensburg kl. 11. Gratis for medlemmer af DAN, andre betaler 10 euro første gang. Flere info: 0151 1231 7033 og anngymdan@hotmail.com

SRK

Grill og bål

[KONTAKT] Slesvig Roklub indbyder alle interesserede til grill og bål i Mysunde fredag, 20. september kl. 18. Medbring selv maden. Spørgsmål? Ring til Birger på 04621 24867.

3X DISSING & LAS

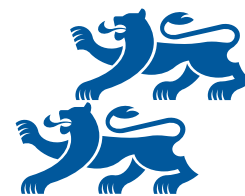
Dissing, Dissing, Las & Dissing.

Koncert på lørdag

[KONTAKT] Lørdag, 21. september kl. 20 afsluttes den grænseoverskridende litteraturfestival: litteraturfest.nu 13.-21. september med en koncert på Flensborghus i Flensburg. Povl, Rasmus, Jonas og Las har gennem mange år givet en både forfriskende og ungdommelig vitaminindsprøjtning til musik skabt på tværs af generationer. Sammen har de ført Dissing-slægtens fornemmelse for

dansksproget vise- og folkemusik videre og samlet generationer med hver deres unikke musikalske talenter. Billeter i forsalg: 14 euro (18 euro for ikke-medlemmer af SSF/ SdU), ved indgangen: 16 euro hhv. 20 euro. Billeter: ssf-billetten.de, +49 (0) 461 144 08 125, SSFs sekretariat, Dansk Centralbibliotek, Aktivitetshuset, sh:z Ticketcenter Flensburg og ved indgangen.

Udgiver: Flensburg Avis.
Ansv. chefred. Bjarne Lønberg. Redaktion: Bernd Engelbrecht, Dansk Generalsekretariat, Nørregade/Norderstr. 76, 24939 Flensburg
Post til Postfach 2664, 24916 Flensburg
Telefon 0461/14408 120 eller 14408 122 · Fax 0461/14408 131
Internet: www.syfo.de · e-mail: info@syfo.de
Udkommer hver torsdag. Bezugspreis ist im Mitgliedsbeitrag enthalten.

FREDERIKSSTAD

45 deltog i høstfesten på Paludanushuset efter gudstjenesten i kirken. (Foto: Chr.)

45 til høstfest

[KONTAKT] Dejligt at se så mange gæster til årets høstfest i Frederiksstad, selv om vejrguderne ikke var med os. Det hele startede i kirken under ledelse af vores præst Victor Greve; høsten blev illustreret ved mange flotte ting fra naturen, hvilket minder os om, at året allerede så småt er ved at gå på hæld. Der ventede en fin buffet i anretterrummet, som nu har fået betydning, efter at Paludanushuset fremstår med

nyt køkken. Udenfor i præstens have under halvtaget var der tændt op i grillen, og en herlig duft bredte sig i regnen. Den røde pavilion var blevet sat op dagen inden, så ikke mindst vores halmballe - lånt hos Steve Gröne i Drage - kunne lægges i tørvej. Den var nemlig dagens opgave: hvad vejer sådan en halmballe? Mange bud blev givet, og halmballen blev løftet op mange gange. Alle kunne være med, unge som ældre, og ikke mindst en af

de ældste, Irmi havde ikke glemt at tage på sådan en halmballe. Sejren løb Malte af med - 14,7 kg, så han fik gevinsten, et gavekort fra Hotel zur Treene i Svavstedt/Schwabstedt. Det blev et hyggeligt samvær for de 45 fremmødte, som trodsede regnen denne september aften, hvor mørket langsomt kommer tæt på. Næste arrangement bliver årets sidste lottoaften på Hans Helgesen-Skolen; så mødes vi igen.

JR

ELVIS I SLESVIG

En mand og hans musik

[KONTAKT] Lørdag den 21. september kl. 20 fortolker Jesper Lundgaard med sin store stemme og nærvær det bedste fra The King of Rock 'n' Roll på Slesvighus i Slesvig. En aften fyldt med nostalgi, charme, energi, tempo og de gode historier og med alle de største hits og bedste anekdoter. Jesper Lundgaard er uddannet i London 1995/1996 hos Ian Adam, Nicolas Grace m.fl. i London. Han debuterede i hovedrollen som Jean Valjean i "Les Miserables" i 1996 og har siden medvirket som en af hovedrol-

lerne i "Phantom", "Blodbrødre", "Julius", "Jekyll & Hyde", "Cyrano". Han har udgivet flere plader og gennem årene, sunget med Danmarks symfo-

niorkestre, DR Underholdningsorkestret og deltaget som solist ved adskillige musicalkoncerter. Publikum skal denne aften sammen med et 8-mands orkester, kor og Jesper omkring Elvis' rødder, gospel, comeback special, Las Vegas m.m. Man kan se frem til sange som Blue Suede Shoes, Love Me Tender, That's Alright Mama, Burning Love, Can't Help Falling in Love, My Way, In the Ghetto, All Shook Up, Hound Dog, You've Lost That Loving Feeling og mange flere. Forestillingen er bygget op på små fortællinger og anekdoter, krydret med hit på hit på hit – og man må gerne synge med.

Jesper Lundgaard agerer Elvis på lørdag.

WAHLPRÜFSTEINE

Alle Fraktionerne haben geantwortet

[KONTAKT] Der Minderheitenrat der vier autochthonen nationalen Minderheiten und Volksgruppen Deutschlands hat Wahlprüfsteine zur Bundestagswahl 2013 zusammengestellt. Diese fassen die wesentlichen Erwartungen der in Deutschland lebenden und anerkannten Minderheiten und Volksgruppen – der Lausitzer Sorben, der Dänen in Südschleswig, der deutschen Sinti und Roma sowie

der Friesen – an die Minderheitenpolitik in der neuen Legislaturperiode zusammen. Sie wurden von allen Fraktionen des Bundestages beantwortet.

U.a. wurden die Fraktionen und ihre Kandidaten gefragt, ob sie sich für ein Gesamtkonzept zur Förderung der Regional- und Minderheitensprachen und somit für eine gesamtstaatliche Verantwortung des Bundes gegenü-

ber den Minderheiten in Deutschland aussprechen, wie sie zum gemeinsamen Dialog zwischen Minderheit und Mehrheit und einer öffentlichen Anerkennung und Sichtbarkeit der Minderheiten in Deutschland stehen, ob sie die neue Europäische Bürgerinitiative „Minority Safepack“ der Dachorganisation der autochthonen, nationalen Minderheiten und Volksgruppen – der FUEV – unterstüt-

zen und wie sie mit den Herausforderungen hinsichtlich der Zuwanderung aus EU-Staaten nach Deutschland umgehen.

„Ich freue ich mich, dass alle fünf angefragten demokratischen Fraktionen des Bundestages auf unsere Fragen eingegangen sind und sie beantwortet haben. Dennoch sieht man große Unterschiede in der qualitativen Beantwortung unserer konkreten Forde-

rungen. Wir als Minderheitenrat geben diese Antworten nicht nur vor der Wahl an unsere Vertreter der Minderheitenorganisationen und die Presse weiter, sondern werden die Antworten analysieren und die Umsetzung einer Minderheitenpolitik durch den neu gewählten Deutschen Bundestag im Dialog mit den Abgeordneten intensiv verfolgen und begleiten“, so der Vorsitzende des Minderheitenrates Dieter Paul Küssner, Däne aus Südschleswig.

Die Wahlprüfsteine und die Beantwortung dieser durch die Fraktionen nebenstehend (evtl. mit Lupe lesbar) und demnächst auch unter: www.minderheitensekretariat.de.

jp

Wahlprüfsteine 2013 - Antworten der Fraktionen

	CDU/CSU	SPD	Die LINKE	Bündnis 90/GRÜNE	FDP
1. Gesamtkonzept zur Förderung der Regional- und Minderheitensprachen – Gesamtstaatliche Verantwortung des Bundes gegenüber den Minderheiten.	dafür und möchte ich dafür weiterhin einsetzen	keine konkrete Aussage zum Gesamtkonzept, jedoch generelles Kooperationsverbot zwischen Bund und Länder im Bereich Bildung und Wissenschaft; kooperative Bildungsföderation	spricht sich für eine angemessene finanzielle Förderung der Minderheiten und ihrer Institutionen durch den Bund aus, spricht gegen das Kooperationsverbot, weil es keinen wirklichen Schutz der Minderheiten im Wege stellt	keine konkrete Aussage zum Gesamtkonzept, spricht sich für den Erhalt und Förderung der RNAs insbesondere im Bildungsbereich aus	keine konkrete Aussage zum Gesamtkonzept; Maßnahmen und Konzepte sollen in föderaler Zusammenarbeit unter Mithilfe der jeweils betroffenen Minderheit besprochen und erarbeitet werden
1a. Verankerung des Schutzes und der Förderung der vier autochthonen nationalen Minderheiten im Grundgesetz	kein zusätzlicher Artikel zum Minderheitenschutz, Schutz der nationalen Minderheiten sowohl individuell als auch als Gruppe im Art. 3 Abs. 3 GG sowie Art. 3 Abs. 3 Satz 1 GG	kein zusätzlicher Artikel zum Minderheitenschutz im GG	für einen angemessenen Minderheitenschutz und Förderung auch im Grundgesetz	generell für den Schutz der Minderheiten in Deutschland durch das Grundgesetz	spricht sich gegen eine Änderung des Grundgesetzes aus; Minderheitenschutz ist durch internationale Abkommen garantiert (Sprachverträge und Sprachcharta)
2. Haben Sie einen solchen Dialog mit den Minderheiten für den Erhalt und Förderung der Regional- und Minderheitensprachen in Deutschland für sinnvoll und durchführbar? Wenn ja, würden Sie sich an einer Minderheitenkonferenz zur Konkretisierung der oben angesprochenen Ideen beteiligen?	Begrüßt und befürwortet eine „Minderheiten Bundestage Konferenz“ im Jahr 2014. Unterstützung dieser durch die CDU/CSU-Fraktion als auch den zuständigen BM	unterstützt die Sprachkommission; beteiligt sich an dieser	Sprachkommission zum gemeinsamen Dialog ist ein guter Anfang und beteiligen sich an einer solchen	Begrüßt ausdrücklich die Minderheitenkonferenz und nimmt selbstverständlich daran teil	keine Aussage; Konferenzen können dabei helfen, nicht nur Themen intern miteinander zu besprechen, sondern auch Anliegen öffentlich zu machen
3 a) Sind Sie dazu bereit, die Zusammenarbeit mit der FUEV zu intensivieren und sich für eine nachhaltige, institutionelle Förderung dieses Sachverhalts durch die Bundesautonome Minderheiten?	FUEV soll unterstützt werden durch Projektmittel der Bundesregierung. Aktivitätsprojekte sollen gemeinsam gelöst werden; Finanzierung der FUEV darüber; Hinweis auf europäische Verantwortung - aus dem EU-Haushaltsrecht ebenfalls finanziert	möchte keine Aussagen zu diesem Infotexten geben, insbesondere nicht zu einer zukünftigen finanziellen Unterstützung	ja, wenn die Parität zwischen Minderheiten und der anerkannten Minderheiten gewährleistet ist und die Rechte ihrer demokratisch legitimeren Ebenen gegenüber staatlichen und kommunalen Stellen, auch im Deutschen Bundestag, erhalten	generelle Antwort: Versuche und Freistatgen der Minderheiten Deutschlands sowie deren Dachverbände sind ein guter Arbeitsschritt und ideal zu unterstützen. Bund muss dazu seinen Anteil beibringen	keine konkrete Antwort; An der Förderung der FUEV durch den Bund wollen wir teilhaben
3 b) Sind Sie dazu bereit, die Europäische Bürgerinitiative – zur Sicherung von einer Million Unterschriften – zu unterstützen und sich der Initiative verbindlich für einen nachfolgenden Minderheitenrat in ganz Europa einzusetzen?	Begrüßt und unterstützt das Ziel der MINORITY SAFEPACK-Initiative; darüber hinaus wäre es sinnvoll, einen EU-Parlament für Angelegenheiten nationaler Minderheiten zu haben	keine Aussage	ja	Begrüßt europäische Bürgerinitiativen zur Verbesserung der Beteiligung der europäischen Minderheiten und Regional- oder Minderheitensprachen und befürwortet eine europäische Strategie in diesem Bereich	keine konkrete Antwort; Es ist zu begrüßen, dass durch die Europäische Bürgerinitiative das Thema „Schutz nationaler Minderheiten“ in den Fokus gerückt wird. Dabei ist es richtig, dass das neue Instrument der Europäischen Bürgerinitiative entsprechend genutzt wird.

ALLE FRAKTIONEN SVAREDE. Mindretalsrådet i Tyskland har under formandskab af SSFs formand Dieter Paul Küssner tilskrevet fraktionerne i forbundsdagen op til forbundsdagsvalget nu på søndag for at høre, hvordan de står rent mindretalspolitisk. FDP og SPD var mindst, CDU og Linke lidt mere konkrete. Piraterne var tilskrevet men svarede ikke. Ovenstående er kort oversigt over spørgsmål og svar. Begrebet „kooperationsforbud“ dækker over, at forbundet ikke må blande sig i delstaternes skoleforhold.

BRANDAKTUELT

Syriens trossamfund

[KONTAKT] Det er over et år siden, at Flensborg Kirkehøjskole fik en aften på plads om Syriens trossamfund. Den ulykkelige situation med etniske, religiøse og klanmæssige konflikter, der har kostet tusindvis af liv og drevet millioner på flugt, er lige aktuel. Tirsdag den 24. september kl. 19.30 fortæller professor, dr. phil. Jakob Skovgaard-Petersen, religionshistoriker og mellemøstekspert, på Flensborg Bibliotek om udviklingen i Syri-

ens religiøse landskab. Før borgerkrigen levede de forskellige religioner fredeligt side om side. Skovgaard-Petersen har en særlig evne som formidler af komplicerede emner. Hans viden om den arabiske verden er bred, og han har en evne til at fremstille sin viden knivskarpt og nuanceret. Entre: 5 euro.

-ik

BORGERFORENINGEN

Musikken i 1. Verdenskrig

[KONTAKT] Onsdag den 25. september kl. 19.45 er der foredrag i Restaurant Borgerforeningen i Flensborg med historiker og museumsinspektør Renè Rasmussen, Sønderborg om "1. Verdenskrig i musikken". Næste år er det 100 år siden, 1. Verdenskrig brød ud. Om denne er der navnlig i den engelsksprogede verden en lang tradition for at skrive sange.

Selv den dag i dag skrives nye sange navnlig i Skotland, Canada, Australien og New Zealand samt i England. Foredragsholderen har lovet at udfolde sig på sin sædvanligvis aktive og velforberejede facon krydret med musik og sange. Arrangementet indledes med spisning kl. 19 for tilmeldte på 0461 23385.

SATRUP-HAVETOFT

Til Gottorp slot

[KONTAKT] SSF Satrup-Havetoft tager på eftermiddags-udflugt til Gottorp Slot nu på lørdag. Deltagerne mødes i Havetoft kl. 13 og kører sammen i private biler til Slesvig. Gottorp Slot byder på flere udstilling-

er og afdelinger, hvor mn frit kan vælge selv. En kaffepause er organiseret. Pris: 5 euro, børn gratis. Tilmeldelse senest i dag på 04603-964 466 eller 04633-968 655.

GOTTORP/ SLESVIG-FLENSBORG

Familietur til Esbjerg

[KONTAKT] SSF Gottorp Amt og SSW Slesvig-Flensborg inviterer til familieudflugt til Fiskeri- og Søfartsmuseet og Saltvandsakvariet i Esbjerg lørdag den 28. september. Medbragt madpakke spises undervejs, og kaffe/ kage indtages i „Kammerslusen“ i Ribe. 20 euro for voksne medlemmer, 10

euro for børn og 35 euro for ikke-medlemmer. Tilmeldelse til Dansk Sekretariat Slesvig, Lolfod/ Lollfuld 89, tlf. 04621-23888. Tilmeldingen gælder, når beløbet er indbetalt på kto. 301 2034 i Union-Bank (BLZ 215 201 00) senest mandag, 23.9.

FLUESMÆKKEREN

Præsten og dennes embede står for skud

[KIRKESIDEN] Forår og sommer har været præget af enkelte raketter, som har lyst kortvarigt op på sommerhimlen. Ikke destomindre har ønsket om en troende præst i et stillingsopslag vakt opmærksomhed. Derefter kom et forslag, om at præster skulle ansættes på prøve i en periode på 2-3 år. En tanke som blev stillet af Landsforeringen af Menighedsråd, og som blandt andet blev imødekommet af Karsten Nissen, biskop over Viborg Stift.

Seneste himmelfart er provsteforeningens formand Paw Kingo, der har fremsat tanker om, at præster kun skal ansættes i en periode på 12 år.

Det skal være slut med jobgaranti til præster. Det vil skærpe præsten og give en anden tilgang til jobbet, når det er op til menighedsrådet, om ansættelsen skal forlænges efter de 12 år, siger formanden til Fyens Stiftstidende. Spørgsmålet er blot, om man ikke skyder over målet. Præsten har jo forud for sin ansættelse både siddet på universitetets bænk, gennemgået teori og praksis, været til bispeeksamen samt prøveprædiken for menighedsråd og skrevet under på præsteløftet.

VI ER ALLE PRÆSTER

Det var vigtigt for Luther at påpege, at alle, der er kravet ud af dåben, både er præst, biskop og pave. Men, understreger han på samme tid, for ordenens skyld bør man overlade varetagelsen af det offentlige præsteembede til en særlig dertil kaldet og inviet person.

I vores lutherske kirke forstår vi kaldelse som det konkrete, at en menighed udvælger en bestemt person til at være deres præst. Når vi i trosbekendelsen bekender troen på „de helliges fællesskab“, bekender vi dybest set også troen på, at Gud ved sin ånd vejleder menigheden også i dens valg af præst.

DE SYV PRØVELSER

Med enkelte undtagelser har den person, som bliver kaldet, været igennem syv prøvelser. Først skal vedkommende havde taget den teologiske embedseksamen. Derefter venter pastoralseminariets kursus, der giver kandidaten en teoretisk og praktisk indsigt i selve præstegemingen inden bispeeksamen. Man kan dog ikke dumpe ved bispeeksamen, men biskoppen kan, efter at have lært kandidaten at kende, nægte at give kollats, d.v.s. det beseglede an-

befalelsesbrev, som provsten skal have for at kunne indsætte kandidaten i det nye embede.

Nok så afgørende er den prøve, som ansøgeren kommer på i forbindelse med ansøgning om embede, idet der venter en prøveprædiken og en efterfølgende samtale med menighedsrådet. Herefter følger ordinationen og underskrivelsen af præsteløftet inden selve indsættelsen i embedet.

SKAL PRÆSTEN TRO

Når en præst underskriver præsteløftet forud for sin ansættelse i folkekirken, forpligter det blandt andet præsten på at vække og bevare troen i menigheden. Præsten forpligter sig til loyalt at forkynde evangeliet i overensstemmelse med kirkens bekendelsesgrundlag og „med regnskabsdagen for øje“, som der står skrevet.

Men hvis man ikke tror på dén dag, er det vel meningsløst at skrive under. Troen ligger altså implicit i præsteløftet uden dog at stå skrevet direkte.

PRÆSTER ER KALDET OG IKKE FUNKTIONÆRER

Ser man bort fra kaldstanken og indfører ansættelse på prøve, fratager man præsterne deres frihed til at tale og forkynde evangeliet purt og rent, da de i givet fald bare vil handle ud fra egen interesse og hælde honning i ørerne på menigheden for at opnå fast ansættelse. Men hvad der gavner præsten, gavner ikke altid menigheden på den lange bane. Det samme gør sig gældende med årmålsansættelse.

BALANCEPUNKTET I UBALANCEN

Der påhviler ethvert menighedsråd et stort ansvar ved ansættelsen af en præst. Det er derfor vigtigt, at prøveprædiken og den efterfølgende samtale ikke blot har som mål at være hyggelig.

Menigheden må på forhånd gøre sig klart, hvad det specifikt er, de ønsker for deres menighed og så ikke være bange for at gå kandidaten på klingen. Drømmen er selvfølgelig at få en blækspruttepræst, der kan efterkomme alles ønsker og tiderens skiftende indfald og tiltag, men det er nok urealistisk.

Det gælder derfor om vedvarende at finde balancen mellem præstens forkyndelsesfrihed og menighedens ønsker om vækkelse og bevarelse af troen.

Af Jacob Ørsted

INTERVIEW

Biskop Marianne Christiansen. (Foto: privat)

5 spørgsmål til biskoppen

[KIRKESIDEN] Redaktionen for Kirkesiden har interviewet den nye biskop i Haderslev Stift og tilsynsvørende med de danske menigheder i Sydslesvig, Marianne Christiansen.

?

I september 2012 nedsatte regeringen og Folketinget et udvalg, der har kigget på en moderne styringsstruktur for folkekirken.

Er du tilhænger af den model, der går ud på at oprette et kirkeråd med fuld kompetence, eller ønsker du den nuværende folkekirkelige struktur sikret ved lov?

!

Jeg er tilhænger af en model med et kirkeråd med begrænset kompetence - altså det, der svarer til Model 2 i forslaget. Jeg mener, at det er vigtigt at få ordnede forhold omkring beslutningskompetencen vedrørende folkekirkens fælles økonomi og indre anliggender (salmebog, liturgi, ritualer mm.).

Hidtil har det alene været kirkeministeren, der kan tage beslutninger på dette område, og han/hun er ikke engang forpligtet på at høre andre - selvom det heldigvis har været god skik blandt kirkeministre.

Jeg mener, det vil være sundt for folkekirken og samfundet i øvrigt, at beslutninger på disse områder tages i åbenhed og i samråd med et kirkeråd, der består af repræsentanter for hvert stift, for præster, provster og ansatte.

?

Kirkeministeren, biskopperne og Præsteforeningen har taget initiativ til et online debatforum, i hvilket præster med max. 10 års erfaring opfordres til at bidrage med ideer og visioner om fremtidens folkekirke. Besvarelserne skal diskuteres på en "innovation camp" i januar 2014.

Selvom du har mere end 10 års erfaring som gejstlig, tillader jeg mig at spørge dig om dine bud på og visioner om fremtidens folkekirke?

!

Helmut Schmidt har ganske vist sagt (citeret efter hukommelsen), at hvis man får visioner, bør man opsøge en psykiater. Det synspunkt er ikke det mest udbredte for tiden, men har dog så meget for sig, at enhver tænkning om fornyelse må tage udgangspunkt i den konkrete virkelighed, og at fremtiden skabes skridt for skridt, mens vi holder blikket ved vejen og på de mennesker, vi er iblandt.

Derfor kan jeg kun udtrykke mine vi-

sioner for folkekirken ganske generelt:

- Deltagelse, oprigtighed, nærvær – det må være folkekirkens mål-ord, hvis den absolut skal have nogen. Frem for at kæmpe for at opretholde ordninger og privilegier og gøre opmærksom på folkekirkens relevans og vældige betydning, skulle vi hellere hele tiden kæmpe for at stå til rådighed for mennesker, medlemmer og ikke-medlemmer, have omsorg for krop og sjæl og være det sted, hvor evangeliet kan høres og mærkes.
- Medmenneskelighed skal præge folkekirken i ord og handling. Præsterne skal styrkes som dygtige og modige forkyndere i nutidens samfund på prædikestolen og i offentligheden.

- Folkekirken skal være åben og rummelig. Omkring evangeliets centrum skal der være plads til både det brede flertal og de mindretal, folkelige og teologiske, som er med til at holde folkekirken levende. Mangfoldigheden er en styrke.

- Traditionen lever i fornyelse. Tradition betyder overlevering, og kirken er i sig selv overlevering af Jesu ord og liv i gudstjeneste og forkyndelse, mission og diakoni og undervisning. Overlevering kan kun ske i en stadig fornyelse, der ikke mister forbindelsen til udgangspunktet og derfor heller ikke fortidens indsigter og udtryk. Folkekirken har en ganske særlig forpligtelse på både erindring og håb, tradition og fornyelse. Det gælder også kirkens afgørende bidrag til samfundets åndsliv og kultur. Folkekirken skal være en musikalsk eksistens, hvor sangen og musikken udtrykker, hvad evangeliet betyder, og formidler glæden ved at være til.

?

Kirkeministeren har fremsat et lovforslag om åremålsansættelse af biskopper. Den 31. oktober i år skal høringsvarene ligge på hans bord. Går du ind for en åremålsansættelse af biskopper?

!

Nej, det er jeg egentlig ikke. Jeg mener, at det vil omforme bispeembedet fra at være et præsteembede og et tilsynsembede til at være et politisk embede, hvor vægten ligger på ledel-

se og forfølgelse af de mål, man selv sætter. Det bliver sikkert en realitet alligevel, fordi det i vores tid er svært at tænke anderledes.

I så fald håber jeg, at åremålet bliver mere end de ti år, for det vil være for lidt til at kunne danne et kontinuerligt tilsyn med menighedsråd (som skifter hvert fjerde år) og de præster og provster, som jo ikke er åremålsansatte.

?

Du er ikke blot biskop over Haderslev Stift men også biskop for de danske menigheder og præster under Dansk Kirke i Sydslesvig. Kan du garantere DKS medlemmer hhv. DKS kirkeråd, at de får medindflydelse på, hvem der kunne blive din efterfølger?

!

Nej, jeg kan ikke garantere det, fordi det er en politisk beslutning, og min korte embedstid har lært mig, at politiske beslutninger sagtens kan gå en biskop imod. Men jeg kan garantere at arbejde hårdt for det. Ved min tiltrædelse lovede jeg på DKS årsmøde i Slesvig at blive i embedet, indtil medindflydelsen for Dansk Kirke i Sydslesvig ved bispevalget var faldet på plads. Og den trussel har jeg tænkt mig at bruge aktivt.

?

Et sidste spørgsmål. Har du været i berøring med det danske mindretal inden dit valg til biskop over Sydslesvigs kirkefolk?

!

Ja, det har jeg gennem min opvækst, personlige venskaber, kollegiale kontakter og ved besøg og foredragsvirksomhed.

Af Jon Hardon Hansen

BUNDESTAGSWAHL

Forderungen des SSW

[KONTAKT] Der SSW nimmt an der Bundestagswahl am 22. September nicht teil. Traditionell wird der SSW für keine Partei eine Wahlkampfleitung aussprechen. Der SSW-Landesparteitag vom 14.9. fordert dennoch alle Wähler in Schleswig-Holstein dazu auf, an der Bundestagswahl am 22.9. teilzunehmen und ihr demokratisches Wahlrecht auszuüben.

Der SSW-Landesparteitag empfiehlt den Wählern, bei ihrer Stimmabgabe sich an Parteien sowie Kandidaten zu orientieren, die sich zu einer sozialen und solidarischen Gesellschaft bekennen und sich u.a. für folgende Ziele und Forderungen des SSW einsetzen: 1. Minderheitenpolitik ist auch Bundespolitik. Wir wollen, dass der Bund seinen Verpflichtungen für die vier nationalen Minderheiten - Dänen, Friesen, Sorben sowie Sinti & Roma – finanziell noch besser als heute nach-

kommt.

2. Wir wollen, dass der Schutz und die Förderung der vier nationalen Minderheiten in das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland - nach dem Vorbild der Landesverfassung Schleswig-Holstein – verankert wird.

3. Wir wollen, dass auf europäischer Ebene ein EU-Kommissar für Minderheitenfragen eingesetzt wird.

4. Wir wollen weitere aktive Maßnahmen seitens des Bundes, um die wirtschaftliche und kulturelle Entwicklung des deutsch-dänischen Grenzlandes voranzubringen.

5. Wir wollen, dass der Bund sich für einen zügigen Neubau einer kombinierten Straßen-Schienen-Lösung über den Nord-Ostsee-Kanal sowie eine schnelle Renovierung der Schleusen des Nord-Ostsee-Kanal einsetzt.

6. Wir wollen ein bundesweites Verbund der CCS-Technik und des Frac-

king.

7. Wir wollen weitere Maßnahmen und die Erarbeitung eines Konzeptes seitens des Bundes, um die beschlossene Energiewende ohne Atomkraft so schnell und so verbraucherfreundlich wie möglich umzusetzen.

8. Wir wollen, dass der Bund einen Altschuldentilgungsfonds mit dem Ziel der finanziellen Entlastung der Länder und Kommunen einrichtet.

9. Wir wollen, dass der Bundestag einen allgemeinen bundesweiten gesetzlichen Mindestlohn einführt.

10. Wir wollen, dass das beschlossene Betreuungsgeld umgehend wieder abgeschafft wird und, dass die freiwerdenden Mittel für den Ausbau und Verbesserungen der Kinderbetreuungseinrichtungen verwendet werden.

11. Wir wollen, dass der Bund wieder ein Programm für den sozialen Wohnungsbau in Städten auflegt.

URTEIL DES LANDESVERFASSUNGSGERICHTS

Konsequenzen für die Politik

[KONTAKT] Der SSW-Landesparteitag am 14.9. begrüßte die klare und eindeutige Entscheidung des Landesverfassungsgerichts vom 13.9. Das Gericht bestätigt das Recht des SSW als Partei der dänischen Minderheit, sich umfassend an der politischen Meinungsbildung und der Regierung zu beteiligen. Auch die weiterhin bestehende völkerrechtliche Verbindlichkeit der Bonn-Kopenhagener Erklärung wird bestätigt. Der SSW-Landesparteitag fordert die CDU in Schleswig-Holstein und ihre

Jugendorganisation Junge Union dazu auf, aus dieser wiederholten und eindeutigen Entscheidung eines Verfassungsgerichts endlich Konsequenzen zu ziehen und dafür zu sorgen, dass die bei ihnen vorhandenen und mit der Verfassung nicht übereinstimmenden Einstellungen gegenüber der Minderheit aufgegeben werden. Nach dem Urteil des Landesverfassungsgerichtes ist es an der Zeit, dass endlich nach über 60 Jahren auch alle CDU-Mitglieder und Mitglieder der Jungen Union sich damit abfin-

den, dass in Schleswig-Holstein eine dänische Minderheit mit Rechten lebt, die in der Landesverfassung, in vielen internationalen Abkommen und durch unsere Verfassungsgerichte festgeschrieben sind, und dass diese Rechte nicht immer wieder von Neuem in Frage gestellt werden können. Denn der SSW wünscht sich bei aller politischen Verschiedenheit auch mit der CDU eine ebenso gute und vertrauensvolle Zusammenarbeit, wie sie seit langem mit anderen Parteien im Land besteht.

SPERRKLAUSEL BEI K-WAHLEN

SSW lehnt Wiedereinführung ab

[KONTAKT] Der Landesparteitag des SSW am 14.9. hat den Vorschlag vom Städtetag SH zur Wiedereinführung einer Sperrklausel bei Gemeinde- und Kreiswahlen abgelehnt, weil solche die Abbildung demokratischer Meinungsvielfalt in den kommunalen Körperschaften erschweren. Auch eine 3% Sperrklausel wäre aus Sicht des SSW verfassungswidrig gem. BVerfG, 2 BvK 1/07, da der vom Bundesverfassungsgericht festgestellte

Verstoß gegen Wahlrechtsgleichheit und Chancengleichheit im Wesentlichen unberührt bliebe.

Auch eine Änderung des Auszählverfahrens zu Ungunsten kleinerer Parteien lehnt der SSW ab.

Das bei Kommunalwahlen angewandte Sainte Laguë-Verfahren hat sich bewährt, da es tendenziell weder kleinere noch größere Parteien bevorzugt.

Durch eine Rückkehr zum d'Hondt-

Verfahren würden systematisch kleinere Parteien benachteiligt und dadurch die Erfolgswertgleichheit der Parteien verzerrt.

Der Vorschlag des Städtetages zu einer Erhöhung der benötigten Mandatszahl zur Erlangung der Fraktionsstärke lehnt der SSW ebenfalls ab. Eine Gängelung kleinerer Parteien über den Geldbeutel durch Aberkennung des Fraktionsstatus ist für den SSW nicht hinnehmbar.

SCHUTZ UND FÖRDERUNG

Sprachenland SH entwickeln

[KONTAKT] Die Sprachenvielfalt in Schleswig-Holstein ist bundesweit einmalig. Neben dem Hochdeutschen und den Minderheitensprachen Dänisch, Friesisch und Romanes gibt auch die plattdeutsche Sprache dem Land einen kulturellen Reichtum, den man viel besser pflegen und nutzen könnte, als es heute der Fall ist. Im Koalitionsvertrag der Küstenkoalition haben die Regierungspartner deutlich gemacht, dass das Land allen Menschen die einzigartige Sprachenvielfalt des Landes zugänglich machen und dieses Alleinstellungsmerkmal zur Darstellung des Landes nach außen hervorheben will.

Der SSW-Landesparteitag am 14.9. begrüßte, dass das Land dabei ist, ein Konzept für das „Sprachenland Schleswig-Holstein“ zu erarbeiten.

Wichtig ist dabei, dass Landesregierung und die Kommunen diese Sprachenvielfalt stärker in der Öffentlichkeit nutzen.

Um die in Schleswig-Holstein behelmten Minderheiten- und Regionalsprachen zu schützen und zu fördern forderte der SSW-Landesparteitag, dass mehr Mittel zur Verfügung gestellt werden für Kindergärten, die eine in ihrer Region behelmten Minderheiten- und Regionalsprache vermitteln.

MEDIEN/ NDR

Trotz klarer Vorgaben der Europäischen Sprachencharta ist die Präsenz der dänischen und friesischen Sprache in den Medien weiterhin ein ungelöstes Problem. Die Minderheiten erheben Anspruch auf eine Berichter-

stattung über Ereignisse und aktuelle Themen in Schleswig-Holstein auf Dänisch und Friesisch.

Dem öffentlich-rechtlichen NDR kommt dabei eine besondere Verantwortung zu. Der SSW-Landesparteitag forderte die Landesregierung dazu auf, intensiv dafür zu arbeiten, dass die Minderheiten in Zukunft im Rundfunkrat des NDR vertreten sind. Denn Sprache ist Grundlage von Identität und Kulturträger Nummer eins, und die Nutzung der eigenen Sprache kommt einem Menschenrecht gleich. Der Blick über den Tellerrand zu anderen Minderheiten in Deutschland und Europa zeigt, dass Schleswig-Holstein noch weit vom Standard entfernt ist, wenn es darum geht, dass die Sprachen im Alltag präsent und nutzbar sind.

DÄNEN, FRIESEN UND SSW

Es gibt sie tatsächlich

[KONTAKT] Zur Urteilsverkündung des Landesverfassungsgerichts am vergangenen Freitag zu den Wahlprüfungsbeschwerden gegen die Befreiung des SSW von der 5% Sperrklausel erklärt der Landesvorsitzende des SSW, Flemming Meyer:

»Das Landesverfassungsgericht hat unmissverständlich festgestellt: Den von den Beschwerdeführern ersehnten Bruch im Wahlgesetz gibt es nicht.

Das Gericht hat zu recht festgestellt:

- Es gibt eine dänische Minderheit in Schleswig-Holstein.
- Der SSW ist die Partei dieser dänischen Minderheit.
- Als solche ist der SSW zu recht, in Übereinstimmung und eng verwoben mit den Bonn-Kopenhagener Erklärungen von der 5% Hürde befreit.
- Der SSW hat ein allgemeines politisches Mandat, das ihn selbstverständlich in die Lage versetzt, zu allen politischen Themen Stellung zu beziehen.

• Es wäre unzulässig, den SSW stimmenmäßig, geographisch oder zu beschränken.

Damit steht fest: Die dem Schutz und der Partizipation der dänischen Minderheit dienende Minderheitenregelung im Wahlgesetz ist vollumfänglich in Einklang mit der Verfassung. Und das ist auch gut und richtig so.

Ein Skandal ist hingegen, dass der Landesvorsitzende der CDU, Reimer Böge, zugelassen hat, dass sein eigener Stellvertreter vor dem Gericht in Frage stellt, ob die dänische Minderheit überhaupt existiert. 50.000 dänisch gesinnte Männer, Frauen und Kinder – trotz besonderem Recht auf Schutz – einfach rhetorisch von der Landkarte getilgt.

Damit hat die CDU ihrer minderheitenpolitischen Vitrine einen so großen Schandfleck verpasst, dass ich Reimer Böge nur dringend raten kann, diesen schleunigst zu entsorgen. Porzellan war ohnehin keines mehr drin.«

SSW-Vorsitzender Flemming Meyer. (Foto: SSW)

MINDRETALLETS EKSISTENS

CDUs spørgsmålstegn

[KONTAKT] I fredags erklærede den slesvig-holstenske forfatningsdomstol i Slesvig SSWs status som mindretalsparti og deraf følgende fritagelse for 5%-spærregrensen ved landdagsvalg for at være helt i overenstemmelse med forfatningen.

En række medlemmer af CDU og NPd have gjort indsigelse til domstolen efter landdagsvalget 2012, fordi de mener, at SSW ikke længere er et mindretalsparti og derfor ikke bør fritages for spærreklausulen.

Deres påstande lød bl.a., at SSW laver valgkamp i hele delstaten, at mindretalspolitik fyldte for lidt i SSWs landdagsvalgprogram, og at Bonn-København erklæringerne, som i sin tid var udgangspunkt for SSWs fritagelse, ikke er folkeretsligt bindende.

På et første retsmøde var CDU-repræsentanterne endda gået så vidt som at sætte spørgsmålstegn ved, om der overhovedet eksisterer et dansk mindretal i Sydslesvig.

Forfatningsdommer Bernhard Flor kunne berolige klagerne med, at det danske mindretal såmænd er spillet, hvilket man bl.a. kan se på de mange børnehaver, skoler, foreninger og institutioner i Sydslesvig og i det faktum, at mindretallet modtager betragtelige tilskud fra både Danmark og Tyskland.

Han fastslog, at SSW er det danske og friske mindretals parti. Det fremgår både af partiogrammet, af partiets praktiske politik og af det faktum, at langt de fleste SSWere også er medlem af andre mindretalsforeninger.

Flor understregede Bonn-København erklæringernes relevans i forhold til SSWs befrielse og gjorde det i øvrigt

klart, at SSW har fulgyldige mandater og derfor ret til at udtale sig om alle politiske emner.

Dermed står det - atter engang - fast, at SSWs status som mindretalsparti og befrielse for spærregrensen i Slesvig-Holsten er i fuld overenstemmelse med forfatningen.

GLAD MEN IKKE OVERRASKET SSW-formand Flemming Meyer er glad men ikke overrasket, som han siger:

»Dommen bekræfter i grunden blot en ordening, som vi har haft i Slesvig-Holsten i mange årtier. Så jeg glæder mig selvfølgelig, men jeg havde ikke regnet med andet.

En skandale er derimod, at CDUs landsformand stiltiende har tilladt, at hans stedfortræder drog selve mindretallets eksistens i tvivl i retten. 50.000 dansksindede sydslesvigere - slettet fra landkortet i en enkelt sætning.

Vi har oplevet meget med det parti og dets mindretalspolitiske synspunkter i løbet af de seneste årtier. Men at fornægte mindretallets eksistens - det er sandelig en ny kvalitet.«

Flemming Meyer opfordrer derfor CDU til at standse sin serie af angreb i og uden for retssalen mod det danske mindretal og endelig begynde at acceptere tingene, som de er:

»Andre steder i verden beundres vi for den fredelige mindretalsituation, Bonn-København erklæringerne har været med til at skabe i det dansk-tyske grænseland. Det er på tide, at CDU holder op med at bombardere den ved enhver lejlighed, der byder sig.«

P.D

APPELLAN DEN BUND

Steueroasen bekämpfen

[KONTAKT] Der SSW-Landesparteitag hat am 14.9. die Bundesregierung aufgefordert, alle Maßnahmen zu ergreifen um zu verhindern, dass internationale Konzerne mit ihren Gewinnen nicht mehr in Steueroasen flüchten können, sondern zukünftig die Steuern in dem Land zahlen, in dem die Gewinne tatsächlich erwirtschaftet werden. Allein für die Euro-Zone schätzt die

EU-Kommission die Steuerausfälle, die dem Fiskus durch Steueroasen entstehen, auf über eine Billion Euro jährlich. Mit dem Geld wären die Haushaltsprobleme der Krisenländer in Europa gelöst. Für Bildung und Soziales ständen die Gelder zur Verfügung, die dringend benötigt werden. Doch selbst einige Staaten Europas wie die Niederlande, Irland oder Luxemburg gehören zu den lukrativen

Steueroasen der Welt. Für viele Länder ist leider die Steuervermeidung zum Geschäftsmodell geworden. Bei uns in Europa muss daher als erstes begonnen werden.

Da die Steuergesetzgebung zur Zuständigkeit der einzelnen Mitgliedsstaaten gehört, bedarf es für eine Vereinheitlichung der Steuerregeln auf EU-Ebene einer einstimmigen Entscheidung.

Vielen der 30 größten deutschen Aktiengesellschaften gelingt es ebenfalls erfolgreich, mit Hilfe von ausländischen Tochterunternehmen ihre Steuerlast extrem niedrig zu halten. Beraten werden diese Gesellschaften von den weltweit größten Wirtschaftsprüfungsgesellschaften. Ganze Abteilungen dienen eigens dem Zweck, immer neue Steuerschlupflöcher zu finden.

Das geschieht alles ganz legal, ist aber gänzlich unbefriedigend und verzerrt zudem den Wettbewerb. Die internationale Diskussion beginnt gerade erst. Eine Lösung des Problems darf nicht hinausgeschoben werden. Eine baldige Änderung dieser Steuerpraxis sollte daher von allen politischen Kräften unterstützt werden.